

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja

Druk nr 4107
Warszawa, 20 maja 2005 r.

Pan
Włodzimierz Cimoszewicz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu, Komisja Polityki Społecznej i Rodziny
wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy została upoważniona poseł
Alicja Murynowicz.

Przewodnicząca Komisji
Polityki Społecznej i Rodziny

/-/ Anna Bańkowska

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Art. 1. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 25 dodaje się art. 25a w brzmieniu:

„Art. 25a. 1. Realizację zadania, którego przedmiotem jest prowadzenie całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej, utworzonej przed dniem 1 stycznia 2005 r., organ zleca z pominięciem trybu określonego w art. 26-32. Art. 29 stosuje się odpowiednio.

2. Organ, po przeprowadzeniu negocjacji, zleca prowadzenie placówki podmiotowi uprawnionemu, jeżeli spełnione są warunki, o których mowa w ust. 3.

3. Zlecenie realizacji zadania odbywa się w trybie określonym w ust.2, jeżeli placówka:

- 1) jest zarejestrowana w rejestrze wojewody;
- 2) spełnia standardy, o których mowa w art. 87;
- 3) zrealizowała zalecenia pokontrolne.

4. Zlecenie realizacji zadania, o którym mowa w ust. 1, może dotyczyć prowadzenia placówki na terenie innego powiatu, jeżeli powiat miejsca położenia placówki nie wniesie sprzeciwu w terminie 1 miesiąca od dnia dostarczenia mu projektu umowy o realizację zadania.”;

2) w art. 68:

a) w ust. 4 w pkt 3 dodaje się lit. d w brzmieniu:

„d) pokój mieszkalny uznaje się za spełniający wymaganą normę, o której mowa w lit. a i b, jeśli odstępstwo od wymaganej powierzchni nie jest większe niż 5%.”,

b) w ust. 5 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) jedną łazienkę dla nie więcej niż pięciu osób i jedną toaletę dla nie więcej niż czterech osób, wyposażone w uchwyty ułatwiające osobom mniej sprawnym korzystanie z tych pomieszczeń, z tym, że jeśli liczba osób leżących przekracza 50% ogólnej liczby mieszkańców, dopuszcza się zmniejszenie liczby tych pomieszczeń o 25%”;

3) w art.86 :

a) ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku gdy powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka nieposiadający miejsca w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej albo rodziny zastępczej, wystąpi do powiatu prowadzącego tego typu placówkę lub rodzinę zastępczą albo na terenie, którego funkcjonuje tego typu placówka, o przyjęcie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki albo niedostosowanego społecznie, powiat prowadzący taką placówkę lub rodzinę zastępczą albo powiat, na terenie którego funkcjonuje tego typu placówka, ma obowiązek przyjąć to dziecko, jeżeli dysponuje wolnym miejscem.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Powiat prowadzący całodobową placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub rodzinę zastępczą przyjmującą dziecko oraz powiat na terenie którego funkcjonuje całodobowa placówka opiekuńczo – wychowawcza zawiera z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przyjętego dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub skierowaniem do całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej porozumienie w sprawie umieszczenia dziecka i wysokości wydatków, o których mowa w ust. 2 lub 3.”,

c) ust.5 otrzymuje brzmienie:

„5. W przypadku wystąpienia powiatu do samorządu województwa prowadzącego placówkę regionalną lub na terenie którego funkcjonuje tego typu placówka, o przyjęcie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki stosuje się odpowiednio zasady określone w ust. 2 i 4.”,

d) dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Z chwilą wygaśnięcia lub rozwiązania umowy z całodobową placówką opiekuńczo-wychowawczą powiat na terenie którego funkcjonuje placówka zobowiązany jest zapewnić dzieciom z tej placówki, w tym dzieciom umieszczonym w trybie ust. 1, 2 i 4, opiekę w innej całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej lub rodzinie zastępczej.”;

4) art. 115 otrzymuje brzmienie:

„Art. 115. 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu pomocy społecznej, przy czym wysokość dotacji nie może przekroczyć 50% kosztów realizacji zadania, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jeżeli środki przeznaczone na dotację, o której mowa w ust. 1, pochodzą z programów rządowych, programów resortowych lub z pożyczek, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. d ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.)¹, wysokość dotacji może przekroczyć 50% kosztów realizacji zadania.”;

Art. 2. Podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy nie spełniają wymagań określonych w art. 68 ust. 4 pkt 3 oraz ust. 5 pkt 3 ustawy, o której mowa w art. 1, są obowiązane dostosować do tych wymagań placówki do dnia 31 grudnia 2006 r..”

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 2 oraz art. 2, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 1 maja 2005 r.

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594, Nr 96, poz. 874, Nr 166, poz. 1611 i Nr 189, poz. 1851 oraz z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 93, poz. 890, Nr 121, poz. 1264, Nr 123, poz. 1291, Nr 210, poz. 2135 i Nr 273, poz. 2703.

Uzasadnienie

Przedstawiony projekt jest realizacją postulatów środowisk zajmujących się prowadzeniem placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, a także prowadzących placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Proponowana zmiana do art. 68 ustawy z dnia 1 maja 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001 i Nr 273, poz. 2703) uelastycznia standardy ustawowe wymagane w placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w obszarze usług związanych z miejscem pobytu. Uelastycznienie to polega na wprowadzeniu w art. 68 nieznacznych odstępstw umożliwiających osiągnięcie standardów z jednoczesnym zapewnieniem właściwych usług dla osób wymagających tej formy wsparcia.

Ponieważ dostosowanie się do sztywno określonego metrażu jest często dla podmiotów prowadzących placówki trudne, dlatego proponuje się niewielkie, pięcioprocentowe odstępstwo od normy 6 m² i 9 m².

Ułatwi to placówkom osiągnięcie wymaganych standardów i zapobiegnie sytuacjom, w których nadzór będzie kwestionował standard lokalowy, jeśli pokój jednoosobowy będzie miał minimalnie mniejszy metraż. Analogiczna sytuacja dotyczy liczby łazienek i toalet. Przedstawiona propozycja zawiera możliwość 25-cioprocentowego odstępstwa od wymaganego standardu, jeśli w placówce jest więcej, niż 50% osób leżących. Zapis ten odsuwa w czasie konieczność osiągnięcia wymaganego standardu w zakresie miejsca pobytu z maja 2004 r. na 31 grudnia 2006 r. Ze względu na roczny okres dostosowawczy (art. 153 ustawy o pomocy społecznej) nie wszystkim podmiotom udało się osiągnąć ten standard, stąd potrzeba wydłużenia okresu przejściowego. Nie dotyczy to jednak usług opiekuńczych i bytowych, a jedynie lokalowych.

Do czasu osiągnięcia standardu, o którym mowa w art. 68 ust. 4 i 5, placówki te będą otrzymywały zezwolenia czasowe i tylko wtedy, gdy jedynie standardy w tym zakresie nie będą osiągnięte. Pozostałe standardy zostały określone na minimalnym, niezbędnym wręcz poziomie i powinny być osiągnięte już teraz dla dobra osób, które korzystają z tej formy pomocy.

Wskazane jest, aby art. 1 pkt 2 oraz art. 2 projektu weszły w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 1 maja 2005 r., gdyż tego dnia minął termin dostosowania się podmiotów prowadzących placówki całodobowe do wymaganych standardów. Pozwoli to więc na zachowanie ciągłości stanu prawnego w zakresie standardów.

Zmiany 1, 3 i 4 dotyczą przepisów, które w toku stosowania ustawy o pomocy społecznej od jej wejścia w życie dnia 1 maja 2004 r. okazały się mało precyzyjne lub wymagają korekty.

Zmiana 1 wprowadzająca art. 25a: Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami powiat może zlecić podmiotom niepublicznym realizację zadania z zakresu opieki nad dzieckiem, np. prowadzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej. Zawarcie umowy o realizację zadania następuje w oparciu o procedurę z art. 25 – 35 ustawy o pomocy społecznej, tj. w trybie konkursowym.

Nowy przepis służy uproszczeniu procedury, pominięciu ogłoszenia otwartego konkursu ofert i de facto zleceniu realizacji zadania po przeprowadzeniu negocjacji z jednym tylko podmiotem. Przepis wprowadza warunki, które muszą być spełnione, aby można było zastosować uproszczoną procedurę – art.25a ust.3, nie jest to więc wybór podmiotu oparty na

uznaniowości i dowolności. Wszystkie kryteria muszą być obligatoryjnie spełnione, aby można było zlecić podmiotowi w uproszczonym trybie realizację zadania.

Rezygnacja z przetargu nieograniczonego w tym konkretnym rodzaju zadania, tj. przy zleceniu prowadzenia placówki opiekuńczo – wychowawczej ma służyć:

- przyśpieszeniu procedury zlecenia realizacji zadania prowadzenia placówek, które już funkcjonują i w których już przebywają dzieci, celem szybszego zalegalizowania funkcjonowania tych placówek,
- zapobieżenia sytuacji, w których dzieci, z uwagi na likwidowanie przez powiat placówki, zostają zmuszone do opuszczenia dotychczasowego środowiska, np. miejsca zamieszkania czy szkoły, do której uczęszczają,
- ograniczeniu dowolności wyboru podmiotów mogących prowadzić placówkę, czy wyboru dokonywanego tylko w oparciu o kryterium finansowe - priorytetem powiatu powinno być zapewnienie funkcjonowania placówkom które już od dawna funkcjonują niż tworzenie nowych placówek i przenoszenie do nich dzieci.

Zmiana 3 do art. 86:

Od 1 stycznia 2005r. powiaty mają obowiązek pokrywania kosztów pobytu dzieci ze swojego terenu w placówce opiekuńczo – wychowawczej, bez względu na to, czy jest to placówka prowadzona przez powiat i znajdująca się na terenie powiatu, czy też gdy dziecko jest umieszczane w placówce na terenie innego powiatu. W takiej sytuacji powiaty podpisują porozumienia i na tej podstawie przekazują środki na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Obecne zapisy ustawowe nie pozwalają na przekazanie środków na pokrycie kosztów utrzymania dziecka bezpośrednio do placówki niepublicznej w innym trybie niż określony w art. 25 – a więc poprzez ogłoszenie otwartego konkursu ofert. W sytuacji gdy dzieci już od jakiegoś czasu przebywają w tej placówce, taka procedura nie jest właściwa (poruszane szeroko przez media sprawy ogłaszania „przetargu na dziecko”). Zmiana przepisu zapobiegnie takim interpretacjom przepisów ustawy o pomocy społecznej, w których powiaty miejsca funkcjonowania placówki niepublicznej uznają, że nie mają podstaw do zawierania porozumień z innymi powiatami w sprawie umieszczenia dziecka w placówkach niepublicznych i ponoszenia na nie wydatków.

Zmiana 4 do art. 115 modyfikuje zasady udzielania dotacji na dofinansowanie zadań własnych z pomocy społecznej, co daje szansę bardzo biednym gminom i powiatom na pełną i prawidłową realizację zadań własnych w zakresie pomocy społecznej.

Wprowadzenie powyższych zmian nie powinno spowodować dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa oraz dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Zmiana do art. 115 może poprawić możliwości wykonywania zadań własnych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 31 maja 2005 r.

Pan
Włodzimierz Cimoszewicz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
o zgodności komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej z prawem Unii Europejskiej
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Alicja Murynowicz)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Projektowana ustawa zmierza do wprowadzenia zmian w ustawie z dnia 1 maja 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) w zakresie niektórych aspektów prowadzenia i funkcjonowania całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz udzielania dotacji na dofinansowanie zadań własnych z zakresu pomocy społecznej.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Zagadnienia pomocy społecznej są regulowane w prawie Unii Europejskiej w kontekście swobody przemieszczania się i prawa pobytu obywateli Unii Europejskiej. Regulacje wspólnotowe mają głównie charakter koordynacyjny i nie ujednolicają prawa z zakresu pomocy społecznej.

III. Ocena projektowanej regulacji w świetle przepisów prawa UE

Projektowane zmiany w ustawie o pomocy społecznej mają szczegółowy charakter, ich celem jest doprecyzowanie przepisów ustawy i uelastycznienie niektórych standardów wymaganych w placówkach zapewniających całodobową opiekę społeczną. W tym zakresie projektowana ustawa nie jest objęta regulacją prawa Unii Europejskiej.

Zmiany dotyczące dotacji na dofinansowanie zadań z zakresu pomocy społecznej mogą natomiast podlegać ocenie z punktu widzenia przepisów prawa UE dotyczących pomocy państwa. Wskazać należy, że art. 87 ust. 2 Traktatu WE uznaje za zgodną ze wspólnym rynkiem pomoc o charakterze socjalnym przyznawaną indywidualnym konsumentom, pod warunkiem, że jest ona przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów. Projektowana regulacja nie zawiera takich elementów dyskryminujących, należy zatem w tym zakresie ocenić ją jako zgodną z prawem UE.

IV. Konkluzje

W konkluzji uznać należy, iż projektowana ustawa o zmianie ustawy o pomocy społecznej jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz

Wiesław Staśkiewicz

Warszawa, 31 maja 2005 r.

Pan
Włodzimierz Cimoszewicz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Alicja Murynowicz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Stosownie do art. 95a ust. 1 Regulaminu Sejmu, projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej jest projekt ustawy mającej na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa zmierza do wprowadzenia zmian w ustawie z dnia 1 maja 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) w zakresie niektórych aspektów prowadzenia i funkcjonowania całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz udzielania dotacji na dofinansowanie zadań własnych z zakresu pomocy społecznej.

Projekt ustawy nie ma na celu wykonania prawa Unii Europejskiej, nie jest zatem projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz

Wiesław Staśkiewicz